

Restauratieonderwijs krijgt weer gouden randje

Ook het onderwijs in de restauratiebouw innoveert. De toekomst van de Nederlandse restauratiebouwopleidingen zag er enkele jaren geleden nog somber uit, maar de weg omhoog is inmiddels ingezet. Flip van de Burgt, voorzitter van de nieuwe stichting Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen, legt uit wat er gaat veranderen in de aankomende jaren.

Tekst:
Els Arends

Hoe ben je betrokken geraakt bij het restauratievakonderwijs?

Flip van de Burgt: "Achtien jaar geleden ben ik samen met Remco Strooij een restauratiebouwbedrijf gestart. De restauratiesector heeft goede tijden meegemaakt en slechte. Nu de markt weer aantrekt, zien we dat er een tekort aan goed geschoolde restauratievaklieden ontstaat. Als voorzitter van de Vakgroep Restauratie voel ik de noodzaak om te gaan staan voor goede restauratievakopleidingen. Niet alleen voor de bouwgerelateerde opleidingen, maar erfgoedbreed, dus ook voor disciplines in de zorg voor het roerende erfgoed. In gesprekken met onze partners komen allerlei problemen aan de orde, bijvoorbeeld (niet) doorlopende leerlijnen en het wegvallen van opleidingen, die we graag in gezamenlijkheid willen gaan oplossen."

Hoe zie je de toekomst voor het restauratievakonderwijs?

"De specialistische opleidingen vragen om oplossingen die goed aansluiten op de vraag uit het bedrijfsleven én passen binnen de kaders die de minister van Onderwijs stelt. Uitgangspunt is dan ook dat het restauratievakonderwijs goed aansluit op de arbeidsmarkt. Leerlingen die de kant van het onroerend erfgoed op gaan, krijgen bijvoorbeeld ook te

Partners in opleiden

In 2013 bundelden 14 organisaties uit de restauratiewereld – zowel vanuit de roerende als de onroerende kant – en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed zich in het Platform Erfgoed Opleidingen om de toekomst van het restauratievakonderwijs veilig te stellen. Per 1 januari 2017 zal het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen onder meer de restauratieopleidingen gaan beheren en actualiseren, een overzicht bieden van alle restauratieopleidingen en een docentenpool vormen, zodat vakbekwame docenten uit de restauratiepraktijk hun vakkennis kunnen overdragen aan de leerlingen. De partners van het Platform Erfgoedopleidingen zijn:

- Vakgroep Restauratie
- Restauratie Opleidingsprojecten Nederland
- Aannemers Federatie Nederland
- Vereniging van Architecten Werkzaam in de Restauratie
- Vereniging Timmerwerk Restauratie
- Vereniging Restauratie Steenhouwers
- Nederlands Gilde van Kunst, Sier en Restauratiesmeden
- OnderhoudNL Restauratieschilders
- Voeggarant
- Ondernemersvereniging van Glazeniers
- Het Restauratieconvergent
- Vereniging Restauratoren Nederland
- The Art Restorers Association Nederland
- Vereniging Restauratie Noord
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

NCE
NATIONAAL CENTRUM
ERFGOEDOPLEIDINGEN

Specialisten aan het werk in een keur aan restauratiedisciplines. (bronnen: Vakgroep Restauratie, ROP Nederland, Metaalunie, Restauratoren Nederland, Cibap, Ondernemersvereniging voor Glazeniers)

maken met onderhoud en met herbestemming. We zien enorme kansen in de restauratiesector en we werken toe naar onderwijs dat leerlingen daar optimaal toe opleidt.”

Wat waren de bedreigingen voor de restauratieopleidingen?

“Op dit moment ligt onze focus op het oplossen van de bedreigingen rond het restauratie timmer- en metselonderwijs. In 2013 troffen we een situatie aan waarbij dit onderwijs erg versnipperd werd gegeven aan kleine klasjes van 3 tot 5 leerlingen, vaak door docenten, die restauratie ‘erbij deden’. Dit was paradoxaal genoeg zeer kostbaar, ter-

wijl de kwaliteit onder druk stond. Toen besloot de minister van OCW ook nog dat leerlingen niet twee opleidingen op MBO 3 niveau mogen volgen. Een domper, want veel restauratievaklieden volgen na de algemene bouwopleiding op niveau 3, de restauratieopleiding, óók op niveau 3. Deze twee problemen lossen we in 2017 op door te starten met de nieuwe opleidingen Specialist Restauratie Timmeren/Metselen op niveau 4. Deze opleidingen worden geconcentreerd op enkele plekken in het land gegeven, zodat er genoeg ‘massa’ is.

Een ander onderwerp waar we nu concreet aan werken, is het creëren van doorlopende leerlijnen voor restauratoren van roerend erfgoed en restauratie-/decoratieschilders. Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar de wenselijkheid en de mogelijkheid voor opleidingen op Associate Degree niveau in deze disciplines. We zijn nu bij verschillende HBO’s de interesse aan het peilen om deze nieuwe AD-opleiding te gaan ontwikkelen.”

Op welke verbeteringen kunnen de leerlingen rekenen?

“We kunnen dat in dit stadium het meest concreet aangeven voor de leerlingen van de nieuwe opleidingen Specialist Restauratie Timmeren/Metselen op niveau 4 en Restauratie Voegen niveau 3. We gaan voor kwaliteit. We willen dat de leerlingen inspirerend onderwijs krijgen van een goede

docent. Wat is nu een goede docent? De onderwijsinspectie tikt de scholen op de vingers als er een onbevoegde docent voor de klas staat. Dat klinkt logisch, maar toch kan dit ten koste gaan van de kwaliteit van het onderwijs, want een bevoegdheid garandeert geen vakinhoudelijke kennis. Vanuit het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen willen wij een docentenpool vormen van mensen met ruime praktijkervaring in de restauratiewereld én goede, didactische vaardigheden. We gaan ook restauratieateliers opzetten, een soort workshops op locatie bij restauratieaannemers. Onze ambitie is om restauratieleerlingen mee te nemen voor een kijkje op de grote restauratieprojecten van Nederland, zoals bijvoorbeeld de restauratie van het Binnenhof. Dat inspireert!”

Wat kunnen we de komende tijd verwachten van het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen?

“In de zomer van 2017 starten de eerste nieuwe opleidingen en krijgen leerlingen de kans de nieuwe keuzedelen over restauratie te volgen in de algemene bouwopleidingen. We gaan veel aandacht besteden aan instroom van leerlingen voor de restauratiebouw. Die is immers gedaald tot een dramatisch laag niveau. Kennismaken met ons vak is essentieel: hoe vaak zien we jongeren niet ter plekke overstag gaan als ze op een restauratie mogen meekijken. Dat begint

al bij snuffelstages in het VMBO. Als het restauratievak goed op het netvlies van jongeren staat, komt het wel goed. Voor de vaklieden die al jaren hun sporen hebben verdiend in het restauratiewerk, onderzoeken we de mogelijkheid om hun individuele vakmanschap te erkennen in de vorm van persoonsgebonden certificering, een zogenaamd restauratiepaspoort. Ook voor ZZP-ers is dit interessant. *And last but not least:* het draagvlak voor de nieuwe stichting Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen krijgt ook gestalte door de vorming van een comité van aanbeveling met mensen die een belangrijke stem hebben in de restauratie- en bouwwereld.”

Wilt u de ontwikkelingen in het restauratieonderwijs volgen? Per 1 januari 2017 vindt u al het nieuws op onze nieuwe website, www.erfgoedopleidingen.nl.